Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. post. - II Gruppo

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava: Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečno L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto VII. - Štev. 3 | Gorica - 20. januarja 1955 - Trst | Izhaja vsak četrtek

POVEJMO JASNO BESEDO

Ob novem letu delamo navadno pregled nad preteklim delom in načrte za bodočnost. Zato je prav, da premotrimo tudi mi stanje na Primorskem, da si bo tako tudi preprosto ljudstvo na jasnem, kako stoje stvari.

DVA TABORA PRI NAS

Kot ves svet je tudi Primorska v Italiji idejno razdeljena v glavnem na dva tabora, komunističnega in demokratičnega.

V komunističnem taboru sta dve skupini, ki obe proglašata stoodstotno zvestobo Marksovim materialističnim idejam; to sta kominformistična in titovska skupina. Obe skupini razpolagata z obilnim denarjem, ki ga prejemata prva od Kominforma, to je od Rusije in ital. KP, druga od Jugoslavije, oziroma jugoslovanske Zveze komunistov.

Kominformistično skupino vodi na Tržaškem Vidali, ki zbira okrog sebe komuniste obeh narodnosti. Slovenci te skupine imajo za svoje glasilo »Delo«.

Titovski komunisti in njih sopotniki izdajajo v Trstu svoj »Primorski dnevnik«, ki se je zadnje čase proglasil za glasilo naprednih Slovencev, a ostal je to, kar je bil. Na Goriškem pa je njih glasilo tednik »Soča«.

DEMOKRATSKI TABOR

V nekomunističnem demokratskem taboru je bila leta 1947 ustanovljena Demokratska zveza, zamišljena kot zveza dveh enakopravnih in med seboj neodvisnih političnih skupin, katoliške in narodne. Na Tržaškem se je DZ kmalu spremenila v zgolj organizacijo narodnih Slovencev, ker je katoliška skupina iz nje kmalu izstopila. Na Goriškem pa je Demokratska zveza še vedno to, kar je bila od začetka, zveza dveh med sabo neodvisnih političnih skupin, katoliške in narodne. Glasilo narodno naprednih Slovencev v DZ je »Demokracija«, ki izhaja v Trstu.

Politična skupina katoliško usmerjenih Slovencev nima svojega lastnega glasila ne na Tržaškem ne na Goriškem. V svoji težnji, povsod v življenju izvajati smernice Cerkve, podpira »Katoliški glas«, ki so ga ustanovili in ga vodijo slovenski duhovniki, zato da širijo katoliško misel med slovenskim ljudstvom na Primorskem ter med rojaki raztresenimi po svetu.

KATOLIŠKA SKUPINA

Na Tržaškem so bili katoliško orientirani Slovenci organizirani v Slovenski krščansko socialni zvezi. Leta 1950 pa je prišel iz Jugoslavije v Trst dr. E. Besednjak, ki je kot bivši politik in voditelj nekdanjih katoliških Slovencev na Goriškem vstopil v SKSZ. Toda kmalu se je pokazalo, da gospod ni imel pravih namenov. Slovensko krščansko socialno zvezo, ki je bila zasnovana kot odločno katoliška in protikomunistična organizacija, je hotel speljati v svoje vode, v neko prikrito, Titovemu režimu naklonjeno zadržanje. To se je ponovno izpričalo v vodstvu in v delu SKSZ med leti, ko je bil v njem dr. Besednjak.

Postalo je torej jasno za demokratične Slovence, da je dr. Besednjak prikrit Titov privrženec. Da se njegovega vpliva otresejo, so slovenski katoličani na Tržaškem ustanovili lansko leto meseca junija novo lastno politično organizacijo Slovensko katoliško skupnost. Besednjakova skupina si je medtem osnovala lastno glasilo »Novi list«. Ta list je že parkrat izjavil, da je glasilo slovenskih katoličanov. Toda kakšnih, je iz zgoraj povedanega razvidno. Idejno smer »Novega lista« spoznajo lahko bralci sami tudi iz njegovih člankov, v katerih se tako rada in tako pogosto napada cerkvena hierarhija, če je umestno ali ne; večkrat mu uidejo prav laskave besede na račun svetovnega komunizma tu in tam (Kitajska, Indokina), posebno še na račun jugoslovanskega režima, za katerega »Novi list« še ni imel besede graje; do antikomunističnih slovenskih beguncev in izseljencev, ki so žive žrtve jugoslovanskega komunizma, je do sedaj v osmih mesecih izhajanja zavzel stališče absolutnega molka, kakor da jih ni na svetu, oziroma da so vsi podli izdajalci, ki je o njih najbolje da molčimo, itd.

Tako torej moramo beležiti v preteklem letu razbitje katoliških vrst na Tržaškem, katero je povzročila skupina ljudi okrog dr. Besednjaka in »Novega lista«. Če bi ti ničesar drugega slabega ne povzročili kot to, da so s svojim nastopom razbili katoliške vrste ter med nje zanesli nezaupanje, so s tem zakrivili težko in morda nepopravljivo škodo katoliškemu gibanju.

Na Tržaškem je nadalje še neka skupina, ki se sama naziva »Skupina neodvisnih Slovencev«, jih pa vidimo večkrat v družbi s titovci kakor z ostalimi Slovenci.

Takšen je po našem mnenju položaj na Primorskem izven meja domovine ob začetku leta 1955. Zaveden katoliški Slovenec, ki mu vera ni le prazniška obleka, ve, kje je njegovo mesto, in ve, kateri časopis je njegovo glasilo. Ne bo omahoval na dve plati, niti ne bo skušal sedeti na dveh stolih, ampak bo stopil na jasno pot slovenske katoliške skupnosti, ki nadaljuje svetlo tradicijo krščanske demokracije med Slovenci.

Položaj na Daljnem vzhodu

Združene države in nacionalistična Kitajska sta podpisali kot dopolnilo k že sklenjeni pogodbi poseben sporazum, s katerim se je nacionalistična Kitajska zavzela, da ne bo napadla kontinentalne, to je komunistične Kitajske, brez pristanka Združenih držav.

Sporazum je bil odposlan skupno s podpisano pogodbo ameriškemu zunanjemu ministrstvu, ki bo moralo predložiti oba dokumenta še ameriškemu kongresu v ratifikacijo.

Nekateri ameriški demokratski krogi kritizirajo sklenjeno pogodbo, češ da so Združene države priznale v tej pogodbi, da tvorijo Formoza in otoki Pescadores sestavni del kitajskega ozemlja. To priznanje, pravijo ti krogi, bi utegnilo zavesti kitajske komuniste, da bi napadli Formozo ter se pri tem izgovarjali, da njihov napad ne predstavlja nobenega mednarodnega prestopka, ampak le navaden čin domače vojne. V tem slučaju, pravijo ti ameriški krogi, bi bil vsak ameriški nastop proti rdeči Kitajski juridično neupravičen.

Zadnje čase so postali napadi med kitajskimi komunisti in nacionalisti bolj pogosti. Kitajski komunisti so obstreljevali na pr. predzadnji ponedeljek nacionalistični otok Tachen, nekaj dni potem so pa nacionalistični štirimotorni bombniki napadli štiri dni zaporedoma in sicer z vidnim uspehom topniške pozicije in komunistične ladje na otoku Tienao (Južni Čekiang).

General Hull, vrhovni poveljnik čet ZN in ameriških sil na Daljnem vzhodu, je ob priliki nekega sprejema povedal novinarjem, da vzdržuje Sovjetska zveza precejšnje vojaške sile v bližini Japonske ter da predstavlja razvrstitev komunističnih sil na Daljnem vzhodu stalno nevarnost za svobodni svet. O ameriških silah je dejal, da bodo ostale na Daljnem vzhodu, dokler bo nevarnost kakega nenadnega napada. Gen. Hull je ob tej priliki pozval ponovno Japonce, naj pospešijo svojo oborožitev ter naj se ne ozirajo na izgovore nekaterih japonskih voditeljev, ki pravijo, da nima Japonska dovolj sredstev na razpolago.

Glavni tajnik ZN Hammarskjoeld je pretekli teden zapustil Kitajsko ter se vrnil v New York. Kakor znano se je bil podal na Kitajsko, da bi posredoval za 11 ameriških letalcev, ki so jih komunistične oblasti obsodile kot vojne vohune, pa tudi za druge vojne ujetnike iz korejske vojne, ki jih rdeči Kitajci nočejo izpustiti. Pri tej priliki je imel Hammarskjoeld dolge razgovore o raznih drugih mednarodnih vprašanjih s kitajskim prvim ministrom Ču-En-Lajem. Vse kaže, da ni dosegel glede obsojenih letalcev nobenih uspehov.

Baden Badenski razgovori

Po rimskih razgovorih se je francoski ministrski predsednik Mendes France odpeljal s posebnim vlakom v Baden Baden, da bi se z nemškim kanclerjem Adenauerjem pogovoril o nekaterih težavah glede posarskega vprašanja kakor tudi o raznih drugih vprašanjih, ki zadevajo obe sosedni državi. Rimski pogovori so se končali v sredo preteklega tedna. O teh razgovorih smo že zadnjič poročali, tako da nimamo danes nič posebnega pristaviti. Rimski razgovori so se nanašali na francosko-italijanske politične in gospodarske odnose in na vprašanja, ki zadevajo več ali manj vse članice bodoče Zapadnoevropske zveze. Italiji je bilo zelo na tem, da bi povečala svoj izvoz v Francijo; Francija ji je ugodila ter sprostila zamenjavo prepovedanega blaga na 75 odstotkov. Govorili so nadalje o gospodarskem in finančnem sodelovanju v francoskih prekomorskih deželah in v južni Italiji, o nameravani ustanovi o skupni produkciji in razdelitvi orožja ter o odnosih do Sovjetske zveze. Ob koncu razgovorov so izdali precej obširno zaključno poročilo.

Po rimskih razgovorih se je odpeljal Mendes France, kakor rečeno, v Zapadno Nemčijo, kjer je imel z Adenauerjem zadnji petek svoje pogovore. Tudi v Baden Badenu je šlo za nekatera izključno nemško-francoska vprašanja in za vprašanja splošno zapadnoevropskega značaja. Pri teh razgovorih je imel glavno besedo minister za nemško gospodarstvo Erhard, ki je ob tej priliki razložil svoj posebni načrt o nameravani »skupnosti orožja«. Po njegovem mnenju naj bi se ta skupnost nanašala samo na pravo orožje, medtem ko naj bi ostala proizvodnja postranskih vojaških potrebščin popolnoma prosta in prosta vsakega nadzorstva.

Glede morebitnega francosko-nemškega gospodarskega sodelovanja v francoskih prekomorskih deželah, kot na pr. v Severni Afriki, so Nemci previdni ter poudarjajo, da je treba vse to preštudirati na licu mesta ter da bi prišla v tem slučaju predvsem nemška privatna industrija v poštev.

Razgovori med Mendes Franceom in Adenauerjem so trajali do pozne noči, nakar je bilo izdano skupno poročilo o opravljenem delu. V tem poročilu je rečeno, da sta oba ministrska predsednika izrekla svojo pripravljenost izpolniti svoje obveznosti v ohranitev in utrditev miru ter nadaljevati z ostalimi svobodnimi narodi svoje napore, da pride do zboljšanja odnosov med Vzhodom in Zahodom.

Glede posarskega vprašanja pravi poročilo, da bo izvedla posarski referendum (volitve) posebna mednarodna komisija, medtem ko bo imenoval posarskega komisarja Svet Zapadnoevropke zveze. Težave, na katere bi naleteli pri izvedbi posarskega statuta, se bodo rešile v okviru Zapadnoevropske zveze.

Ob koncu svojih razgovorov sta Adenauer in Mendes France podala novinarjem kratko izjavo. Adenauer je govoril o sporazumu in o utrditvi francosko-nemških odnosov; Mendes France pa je omenil, da so bili razgovori vsekakor plodonosni ter da je konferenca doprinesla k olajšanju mednarodnih razmer. Kljub temu, se zdi, da Mendes France ni našel v Baden Badenu za svoje načrte toliko navdušenja, kot ga je našel v Rimu.

Nemiri v Srednji Ameriki

V Srednji Ameriki je prišlo pretekli teden do novih neredov, o katerih pa ni mogoče podati zaenkrat jasne slike in tudi ne navesti vzrokov, ki so privedli do njih. Kakor pred pol leta v Guatemali tako je prišlo pretekli teden v Kostariki do nekake revolucije. Uporniške čete so udrle namreč iz Nikaragua, napadle kostariško obmejno mesto ter ga za nekaj časa zasedle. Medtem so se zbrali kostariški prostovoljci in policijske čete ter vrgli upornike iz mesta. Pri tem so izgubili le enega moža, medtem ko so utrpeli uporniki baje velike izgube. Uporniki so zasedli tudi neke druge kraje ter obstreljevali s svojimi letali razna kostariška mesta.

Kostariški predsednik Figueres je obdolžil vlado sosedne Nikaragua in posebno njenega predsednika Samozo, da je on odgovoren za napad ter da je dal on oborožiti pristaše bivšega kostariškega predsednika Rafaela Guardie in sicer s pomočjo venezuelskega denarja.

Vlada Nikaragua pa je zavrnila te trditve ter poudarila, da nima z uporniki nobene zveze. V dokaz svoje dobre volje je izdala celo ukaz, da je treba razorožiti vse uporniške čete, ki bi se nahajale na njenem ozemlju.

Kostariška vlada se je obrnila takoj na Organizacijo ameriških držav, ki je določila posebno preiskovalno komisijo ter sklenila obenem sklicati v najkrajšem času konferenco, na kateri naj bi zunanji ministri 21 ameriških držav raziskali vso zadevo ter vzpostavili zopet normalne razmere. Preiskovalna komisija se je podala z letali takoj na lice mesta ter začela vršiti svoje delo, zato prevladuje mnenje, da bo mir kmalu zopet vzpostavljen.

Ameriško javno mnenje se je postavilo takoj na stran šibkejše Kostarike, kjer vladajo baje povsem demokratične razmere. Tudi obe veliki sindikalni organizaciji (AFL in CIO) sta se potegnili za Kostariko.

Kostarika in Nikaragua sta dve mali državi v Srednji Ameriki. Prva ima kakih 900.000, druga pa okoli 1,600.000 prebivalcev.

Aretacija novega panamskega predsednika

Zadnjič smo poročali o atentatu na panamskega predsednika Josè Remona na katerega je bilo oddanih ob priliki konjskih tekem več strelov in ki je kmalu potem podlegel svojim ranam. Zaradi atentata je bilo izvršenih več aretacij, a nobenemu ni prišlo na misel, da je glavni krivec mož, ki je bil po atentatu izvoljen za novega panamskega predsednika. Ta mož, ki je ukazal umor predsednika Remona, je Josè Guizado. Do njegovega odkritja pa je prišlo takole:

Policija je aretirala med drugim tudi odvetnika Ruben Mira, ki je priznal, da je on izvršil atentat v sporazumu z Guizadom in Rudolfom Saint Malojem in da mu je Guizado obljubil za ta čin justično ministrstvo. Ruben Miro je povedal med drugim tudi to, da je bil atentat sklenjen že meseca novembra ter da bi se moral izvršiti že na božični praznik. Ta datum pa da so pozneje preložili zaradi pogodbe, ki bi jo morala panamska republika podpisati z Združenimi državami.

Panamska policija je aretirala med drugim tudi dva druga sokrivca in sicer nekega Hermandeza, ki je bil kupil brzostrelko od nekega Tejada, in Tejado samega, ki bi bil moral spremljati Mira na kraj atentata, a se je pozneje premislil.

Tejado pa je izdala njegova ljubica s tem, da ga je naznanila policiji, da hrani doma brzostrelko. Vse to se je zgodilo še pred atentatom. Po atentatu je policija aretirala Tejado, ki je izdal nato odvetnika Mira in ta je zopet izdal predsednika panamske republike, Josè Guizada. Tako je prišla resnica po ovinkih končno vendar na dan.

Za novega predsednika republike je izvolila zbornica dosedanjega prvega podpredsednika Riharda Ariesa Espinoso, ki je medtem že prisegel na ustavo. Prejšnjega predsednika Guizada so pa zaprli ter ga bodo postavili pred sodišče.

„Katoliški glas" v vsako slovensko družino!

PRI RADIJSKI ODDAJI »VERA IN NAŠ ČAS« BO NA SPOREDU V NEDELJO 23. JANUARJA OB 11.15 RAZGOVOR Z MISIJONARJEM Č. G. STANKOM PAVLINOM O JAPONSKI.

Izšel je PASTIRČEK za mesec januar

Mednarodni evharistični kongres 1955 v Braziliji

V letošnjem letu je napovedan 36. mednarodni evharistični kongres, ki se ima vršiti v Rio de Janeiro od 17. do 24. julija. Tamkajšnji nadškof, kardinal Camara, pod čigar vodstvom se že dolgo vrše priprave za kongres, je povedal, da je kongresni trg že pripravljen. Meri 300 tisoč kvadratnih metrov in bo sprejel lahko 2 milijona udeležencev ob skupnih manifestacijah. To mednarodno zborovanje se bo vršilo pod varstvom brazilske zavetnice »Nostra Signora Aparecida«, ki jo bodo z največjimi slovestnostmi prinesli v stalno mesto ob sprejemu papeževega legata. Med kongresom se bodo darovale slovesne sv. maše v vseh obredih katoliške Cerkve in se bodo vršila študijska zborovanja v najrazličnejših jezikih sveta. Ena noč bo določena za udeležbo samih moških, tudi katoliški delavci bodo med njimi častno zastopani.

Tretja ned. po Razglašenju

Tisti čas, ko je prišel Jezus z gore, so ga spremljale velike množice. In glej, pristopil je gobavec, padel predenj in rekel: Gospod, če hočeš, me moreš očistiti. — Jezus je stegnil roko, se ga dotaknil in rekel: Hočem, bodi očiščen. — In takoj je bil očiščen od gob. In Jezus mu je naročil: Glej, da nikomur ne poveš, ampak pojdi, pokaži se duhovniku in prinesi svoj dar, ki ga je zapovedal Mojzes, njim v pričevanje. — Ko je pa prišel v Kafarnaum, je pristopil k njemu stotnik in ga prosil: Gospod, moj služabnik leži doma mrtvouden in zelo trpi. — Jezus mu je rekel: Pridem in ga ozdravim. — Ali stotnik mu je odgovoril: Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le z besedo in moj služabnik bo ozdravljen. Zakaj tudi jaz, ki sem pod oblastjo in imam vojake pod seboj, rečem temu: 'Pojdi', in gre; in drugemu: 'Pridi', in pride; in svojemu služabniku: 'Stori to', in stori. — Ko je pa Jezus slišal, se je začudil in rekel svojim spremljevalcem: Resnično, povem vam, tolike vere nisem našel v Izraelu. Povem vam pa, da jih bo veliko prišlo od vzhoda in zahoda in bodo sedli za mizo z Abrahamom in Izakom in Jakobom v nebeškem kraljestvu, otroci kraljestva pa bodo vrženi ven v temo; tam bo jok in škripanje z zobmi. — In stotniku je rekel Jezus: Pojdi in, kakor si veroval, se ti zgodi. — In služabnik je bil ozdravljen isto uro.

(Mt 8, 1-13)

*

Globoko je padlo človeštvo, prepuščeno sebi; izgubilo je pravi pojem o Bogu in podleglo splošni izkvarjenosti. Edino izraelski narod je pod stalnim božjim vodstvom ohranil vero v Boga, Stvarnika in Gospoda. Božja obljuba, da bo iz tega rodu vstal Mesija, ki vpelje novo, srečnejšo in slavno dobo, je samozavest in narodni ponos Judov še povečala; judovski narod se ima povzpeti nad vse druge, in kdor je judovskega pokolenja, mu je božje kraljestvo zagotovljeno. Tudi apostoli sami so bili od začetka tega mnenja. »Našli smo Mesija«, si kličejo veselo in si skušajo zagotoviti v tem kraljestvu vplivnejšega mesta. Sveti apostol Pavel slavi svoj narod, iz vse višjih razlogov sicer, ko piše: »Oni so Izraelci, njihovo je sinovstvo in veličastvo in tvoja služba... njihovi so očaki in od njih je po telesu Kristus«, in se postavlja: »Izraelci so — jaz tudi, zarod Abrahamov so — jaz tudi.«

Toda Kristus jim ob zgledu preproste vere rimskega stotnika kaže na drugačno veličino: »V Izraelu nisem našel tolike vere. Od vzhoda in zahoda jih bo prišlo veliko in bodo zasedli nebeško kraljestvo, otroci kraljestva pa bodo zavrženi.«

Vemo, kakšna je bila sodba prizadetih Judov o Kristusu: narodni odpadnik, izdajalec, rušilec naših narodnih idealov. In tako so si prihranili vsako resnejše razmišljanje o njegovih besedah in se otresli njegovih očitanj.

Nekaj podobnega je opažati zadnje čase, ko se zapadni svet ponaša s krščansko — toda ne z vero ali moralo — temveč s svojo »krščansko kulturo«. Ne s tem, kar je krščanstvu bistveno, temveč z njegovimi uspehi in vplivom na življenje. In to je vse premalo.

Kaj, ko bi se ob poročilih iz misijonov o novih spreobrnjenih nekoliko bolj zamislili v njih željo po Bogu in predanost Kristusu? Ob vesteh o krutem verskem preganjanju iskali, katera je tista moč, da one tihe žrtve lahko mirno trpijo in v upanju tudi umirajo? Ob glasu, ki s Petrovega prestola uči, razlaga, zapoveduje in ga verniki poslušajo, ko bi ob tem glasu skušali nekoliko doumeti, kdo in kaj drži pokonci to veliko enoto? O, potem bi čez ves ta krščanski svet šinilo od vzhoda do zahoda vse drugačno, sveto veselje in blaga volja in — mir.

Za dosego tolikega cilja je prizadevanje posameznika sicer neznatno, ali nekaj tudi on lahko stori: da moli. Marija, Kraljica vesoljstva, čaka na prošnje vseh. Molimo!

Da bi bili vsi eno

Srečal sem človeka, ki ni bil zaljubljen sam vase, kot so na splošno ljudje, pa naj so tega ali onega prepričanja. Spoznal in občutil je bedo človeškega bivanja na zemlji in je iskal odrešenje. Od jutra do večera je brskal po knjigah, študiral zgodovino vseh rodov, se poglabljal v filozofijo, skušal prodreti v bistvo najrazličnejših verstev sveta. Obstal je ob krščanstvu. Ni mogel naprej. Našel je globoko filozofijo, popoln nazor, idealno vero. A motilo ga je dvoje: čemu ves svet ni krščanski po 2000 letih od Kristusa, še bolj pa je pogrešal edinost med kristjani.

ZAKAJ NI VES SVET KRŠČANSKI

S tema dvema očitkoma je prišel k meni tisti večer.

»Bog ne mara človeku vzeti svobode,« sem naravnost začel. »Krščanstva nikomur ne vsiljuje. Vsak se mora svobodno odločiti zanj, marsikdo po težkih iskanjih in bojih in šele v tem slučaju ve najbolj ceniti zaklad. Bog naklanja milost v obilju, a hoče tudi, da človek sprejme vero po naravni poti. Hoče, da se vera širi po oznanjevalcih, izpostavljena notranjim dvomom, zunanjim očitkom, preganjanju in najraznovrstnejšim težavam, brez katerih ni življenja. Krščanstvo raste počasi, a gotovo. Vsi, ki smo se z njim srečali in se ga oklenili, imamo pri tej rasti dolžnost pomagati. Vsi moramo biti neke vrste misijonarji.«

NEEDINOST MED KRISTJANI

Lahko bi še govoril, a moj gost mi je dal znamenje, da želi odgovor na drugi očitek: needinost med kristjani. Že tolikrat sem mislil sam na to bolečo našo rano. Sram me je bilo pred mojim gostom, kot da sem kriv pred vsemi, tudi pred njim, ki želi priti k nam, pa smo mu sami zameglili pot.

»Kristus je ustanovil eno Cerkev,« sem spregovoril. »In je tudi molil, da bi bili vsi eno. Kot da se boji za svojo mlado ustanovo. Zakaj Kristus je poznal človeka in njegovo slabost. Zato je apostolom, prvim neizkušenim krmarjem Cerkve, naravnost dejal: 'Glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.' In če Kristus ne bi bdel nad Cerkvijo, Cerkev sploh zaživela ne bi, ali pa bi vsaj že dolga stoletja bila med pokojnimi. Zakaj preveč so se od znotraj in zunaj zaganjali vanjo. Prav to, da kljub vsemu danes Cerkev še živi in je močna in še vedno raste, prav to je dokaz, da je od Boga, da jo Bog čuva in da ima namen, ohraniti jo do konca sveta.«

Moj poslušalec me ni mučil z vmesnimi vprašanji. Bil je potrpežljiv in je pustil, da sam vodim nit misli. Mirno sem lahko nadaljeval.

»Zgodovinski razvoj Cerkve vam je verjetno podrobno znan. Takoj v začetku je Cerkev naletela na veliko nasprotovanje med Judi in pogani, izmed katerih je rekrutirala svoje vernike. Mnogi so z žrtvijo življenja pričevali za resničnost Kristusa — Cerkve in tako z lastno krvjo zalivali prvo rast krščanstva. Kaj kmalu so zastopniki krščanstva tudi s pisano besedo branili svojo vero. Med sabo so se kristjani nad vse ljubili. To je bilo njihovo ločilno znamenje. Bili so enih misli, enega srca. A že so med njimi samimi začeli vstajati krivi preroki. Hoteli so skriviti Kristusov nauk. Cerkev se je morala braniti, jasno opredeliti nauk in tako je iz stoletja v stoletje jasneje žarela lepota krščanskih resnic. Kar je bilo krivega je Cerkev morala obsoditi. Pred razkolniki je morala varovati edinost Kristusove ustanove, enotnost cerkvene oblasti. Žal so krivoverci in razkolniki v svoji trmi čestokrat vztrajali in še druge povlekli za seboj. Posledice čutimo še danes.

LOČENI KRISTJANI

NESTORIJANIZEM, obsojen na vesoljnem cerkvenem zboru v Efezu leta 431. zaradi kristoloških zmot, ima še danes v Perziji, Siriji in Iraku krog 80.000 pristašev.

MONOFIZITIZEM, drugi zmoten nauk o Kristusu, obsojen na cerkvenem zboru v Kalcedonu leta 451., ima še danes v Egiptu, Abesiniji, Armeniji in Indiji krog 8 milijonov vernikov.

Posebno hudo pa je Cerkev zadel CARIGRAJSKI RAZKOL. Marsikaj mu je že skozi stoletja pripravljalo pot: različen značaj latinskega in grškega rodu, različnost jezikov, nagel razvoj Carigrada, ki je kot prestolica vzhodnega rimskega cesarstva hotel postati novi Rim, teženje carigrajskega patriarha po prvenstvu, posegnje cesarja v cerkvene zadeve itd. Carigrajski razkol, ki je bil dovršen leta 1054., traja še danes. Ločil je od Rima ali katolicizma ne le Grke, temveč skoro ves krščanski vzhod. Ločeni kristjani se sami nazivajo pravoslavni in jih je danes nad 136 milijonov, med njimi vsaj 112 milijonov Slovanov. Točno število je seveda posebno v komunističnih državah težko ugotoviti.

Dočim med pravoslavnim in katoliškim naukom ni posebno velikih razlik, pa so mnogo bistvenih Kristusovih resnic zavrgli protestantje. Katoliško Cerkev so začeli zapuščati v 16. stoletju in se dele v celo vrsto sekt. Vseh protestantov bo okrog 200 milijonov — pač zelo žalostna številka. Mnogi izmed njih stoje že ob robu brezboštva.«

TRUD CERKVE ZA ZEDINJENJE

Ustavil sem se za hip. Moj drug pa je z vidnim zanimanjem povprašal: »Ali je katoliška Cerkev poskušala doseči zopetno edinost? Ali je imela kaj uspehov?«

»Cerkev se je za edinost trudila skozi vsa stoletja,« sem odgovorarjal. »Kaj posebno velikih uspehov pa doslej ni dosegla. Mnogo vneme za zedinjenje je bilo ob času križarskih vojsk. Znameniti je cerkveni zbor v Lijonu leta 1274. in v Florenci leta 1439. Trajnega zedinjenja pa ni prinesel ne eden ne drugi. V novem veku je večjega pomena zedinjenje Ukrajincev v Brestu Litovskem leta 1574. in v 17. stoletju, pa tudi Romunov leta 1700. Srbi, ki so se izselili iz Bosne v 16. stoletju na Hrvatsko in so se zedinili, so dobili svojo škofijo v Križevcih pri Zagrebu. Podobno je bilo z Albanci, ki so se preselili v južno Italijo.«

»Koliko je danes pravzaprav takih zedinjenih vzhodnih kristjanov in ali so se morali docela odreči svojim vzhodnim verskim običajem?« me je prekinil moj gost.

»Nad 9 milijonov jih je — zedinjenih in spreobrnjenih. K najrazličnejšim narodom in vzhodnim cerkvam pripadajo. Obdržali so svoj obred, narodni bogoslužni jezik in vse običaje, ki niso v nasprotju s katoliškim naukom. Vzhodnih obredov pa je v glavnem pet: bizantinski, ki se ga poslužujejo vsi pravoslavni, a Slovani v cerkvenoslovanskem jeziku, dalje aleksandrijski, antiohijski ali zapadnosirski, vzhodnosirski in armenski. Prav zanimiva in lepa je ta pisanost bogoslužja, ki odgovarja značaju in tradiciji posameznih rodov.«

POGLED V PRIHODNOST

»Kaj pa za naprej, ali menite, da je kaj veliko upanja za celotno zedinjenje kristjanov?«

»Upanje zmeraj ostaja. Veren človek nikdar ne obupa. Odvisno pa je zedinjenje v veliki meri od nas katoličanov. Vse bolj se moramo zavzemati zanj. Kristjani smo nazadnje le ena družina. Okrog 800 milijonov nas je vseh skupaj. Kaka sila bi to bila, če bi vsi bili enotni v veri in tudi v življenju po veri. Koliko lažje bi bilo potem apostolsko delo. Tako je tudi naša needinost in naše nekrščanstvo krivo, da je še tolikim ljudem Kristusov odrešilni nauk tuj, neznan ali pa morda odvraten.«

KAJ NAM JE STORITI

»Kaj nam je storiti?« Pogledal sem svojemu vprašujočemu obiskovalcu v oči. In sem občutil, da je blizu meni in Cerkvi in Kristusu in vsem, ki so dobre volje. Videl sem mu v dušo, v njej je sijala Resnica. Vso notranjtst mu je objelo Odrešenje, ki ga ni drugje kot v Bogu, v Kristusu, v Cerkvi. Vedel sem, da bova ostala brata, čeprav se ne srečava nikoli več.

»Kaj nam je storiti? Prav sprašujete. Vsi si moramo staviti to vprašanje in odgovoriti nanj. Kako bodi naše delo za zedinjenje?

Na splošno bi sebi, Vam in vsem katoliškim ljudem takole odgovoril v velelniku:

1. Oblikuj v sebi popoln lik krščanskega človeka.
2. Oboroži se z ljubeznijo brez meja.
3. Moli vsak dan vsaj en očenaš za zedinjenje kristjanov.
4. Z resnim študijem vprašanja išči pot rešitve.
5. Vsako priliko izrabi, da postaviš med ločenimi srci most in pomagaš dograditi dom soglasja, ljubezni, božjega miru.«

STANKO JANEŽIČ

Rim, januar 1955.

Ustanovni občni zbor Slov. kat. akad. društva

S.K.A.D.-a v Gorici

Dne 11. januarja se je v prostorih knjižnice S.K.P.D. v Gorici sestalo večje število slovenskih visokošolcev in starešin z namenom, da bi ustanovili prepotrebno katoliško akademsko društvo. Do tega je privedla hotena načelna neopredeljenost, ki vlada v nekaterih slovenskih visokošolskih krogih. Potreba po idejnem razjasnjenju med visokošolci se je že dolgo čutila. Zato je pripravljalni odbor sklical ustanovni občni zbor.

Po otvoritvi in uvodnih besedah so navzoči prešli na razgovor o pravilih. Predloženi osnutek pravil so po daljši debati in nekaterih spremembah soglasno potrdili. Posebno važen se nam zdi člen pravil, ki določa namen društva. Ta člen v celoti navajamo:

Čl. 2. Namen društva je:

a) Vzgajati svoje člane po načelih krščanske morale k vzglednemu življenju.

b) Gojiti v vzvišeni obliki narodno kulturo v resničnem narodnem duhu.

c) Gojiti v članih ideal najpopolnejše strokovne izobrazbe in jih navajati k resnemu izpolnjevanju svojega akademskega poklica.

č) Oskrbeti članom čim širšo času odgovarjajočo splošno izobrazbo ter jih usmerjati v krščanskem smislu in jih s tem varovati pred destruktivnimi nazori materializma, komunizma in vsakovrstnega sopotništva.

Nato so se izvršile volitve društvenih organov.

Pri slučajnostih je občni zbor naložil odboru med drugim tudi to, da naj stopi v stike s slovenskimi katoliškimi akademskimi organizacijami po svetu.

Po treh urah živahnih razgovorov in razprav je predsednik zaključil uspeli ustanovni občni zbor.

Odbor S.K.A.D.

Iz življenja Cerkve

KRSTI V TOKIU

Na božični praznik je bilo samo v mestu Tokio na Japonskem krščenih 388 spreobrnjencev iz različnih slojev japonskega naroda. Razveseljivo je zlasti dejstvo, da se oklepa Kristusove vere zelo dosti inteligence. Tako je bilo med letošnjimi krščenci kar 24 dijakov iz »Sophia University«, ki jo vodijo oo. jezuitje. Tekom leta 1954 je tudi 56 dijakinj z vseučilišča sv. Srca Jezusovega sprejelo katoliški krst.

RAZSTAVA JASLIC V RIMU

Tudi letos so v Rimu napravili mednarodno razstavo božičnih jaslic. Zbrali so jaslice najrazličnejših dežel Evrope, Azije in Afrike od prvih njihovih skromnih početkov iz krščanske davnine pa do modernih in umetnih jaslic najnovejšega časa. V Italiji je že sv. Frančišek Asiški vprizoril važnejše dogodke iz one svete noči Rojstva Jezusovega v nekem gaju blizu mesta in je povabil tja svojo samostansko družino k praznovanju svetega večera. Za njim, pa tudi že najbrž pred njim so verniki poizkušali v svojih domovih, pa tudi v svojih cerkvah ponazorjevati betlehemsko štalico s sv. Družino, pastirci in njih ovčicami itd. Da bi se vsaj važnejši primeri te lepe krščanske navade ne poizgubili, so jih v središču krščanstva zbrali in razstavili na ogled. Razstava je bila zelo zanimiva in močno obiskovana. Preteklo nedeljo, 16. januarja, so jo za letos zaključili.

PASTIRSKO PISMO ARGENTINSKIH ŠKOFOV

Argentinski škofje so objavili skupno pastirsko pismo. V njem so prvič zavzeli uradno stališče proti vladnemu zakonu, s katerim je bila v Argentini vpeljana razporoka. Argentinski škofje poudarjajo v svojem pismu, da je razporoka proti človeškim naravnim pravicam in proti naravnemu zakonu, kakor tudi proti cerkvenemu nauku, ki je vedno učil, da nobena človeška oblast ne more razvezati veljavno sklenjene zakonske zveze.

SPREOBRNJENJE 100 LET STARE MAMICE

V kraju Cheltenham okraja Gloucestershire je prestopila iz anglikanske vere v katoliško zelo izobražena in kljub visokim letom čisto jasnega duha gospa Mary Williams. Izjavila je, da je že dolgo let nameravala storiti to, a ob Marijinem letu se je odločila in se sedaj, ko je prejela prvikrat sv. obhajilo, počuti zelo srečno.

Prav te dni, ko molijo vsi katoliški in od nas ločeni kristjani za združitev vseh Jezusovih ovčic v eni sami Cerkvi, je poročal radio o izjavi nekega anglikanskega škofa, da je edina pot do združitve le ta, ki je najbolj naravna, da se namreč vse tekom stoletij iz enega ali drugega vzroka ločene cerkve zopet oklenejo Petrovega naslednika v Rimu. Molimo torej goreče (ne samo v tej molitveni osmini) za združenje vseh naših bratov, ki verujejo v Jezusa, v eni sami Jezusovi Cerkvi pod skupnim pastirjem sv. očetom, ki jih vse enako ljubi.

NOVA CERKEV NA BETLEHEMSKIH POLJANAH

V kraju Bet Sahur blizu Betlehema je papežev nuncij, škof Oddi, ob preteklih božičnih praznikih blagoslovil novo cerkev imenovano »Angel pastirjem«. Že ime pove, da je novo svetišče bilo postavljeno na kraju, kjer se je prikazal v oni srečni božični noči Gospodov angel in je pastirjem oznanil veselo vest o rojstvu Zveličarja sveta. Posvetitvi nove cerkve je prisostvovala velika množica domačinov, pa tudi najrazličnejših romarjev, ki vsako leto o Božiču tako radi prihajajo na kraj Jezusovega rojstva.

† Andrej Gabrovšeh

Zadnji trenutek je prispela vest, da je v torek ponoči nepričakovano umrl v Boljuncu tamkajšnji župnik častiti gospod ANDREJ GABROVŠEK. Slišali smo, da boleha, a da bo tako hitro šel, nismo pričakovali. Pokojni g. Gabrovšek je bil ena najvidnejših osebnosti med tržaškimi duhovniki. Po rodu je bil sicer iz Rovt v ljubljanski škofiji, kjer se je rodil 24. X. 1891, toda po prvi svetovni vojni je prišel v tržaško škofijo ter tu ostal do svoje smrti. Služboval je v Rojanu in drugod. Bil je neustrašen in borben za narodne pravice. Zato je bil večkrat preganjan pod fašizmom. Med zadnjo vojno so ga internirali. Po vrnitvi v Trst je urejeval tržaški »Teden«. Smrt ga je zalotila v Boljuncu. Pogreb bo v petek.

Bog naj mu bo večni plačnik.

GOSPODARSTVO

Zavod za bolezni živine

Poskusni zavod za preprečevanje bolezni živine Treh Benečij (Istituto Zooprofilattico Sperimentale delle Tre Venezie) v Padovi je nedavno ustanovil oddelek v Vidmu, Via della Faula, (tel. 2590), da bo lažje ustregel večjemu zanimanju živinozdravnikov in živinorejcev glede zahtev po diagnostičnih ugotovitvah kužnih in težkih bolezni živine, nasvetih, pregledih in boju proti jalovosti govedi.

Seveda se lahko tudi živinorejci Tržaškega ozemlja obračajo na bližnji oddelek v Vidmu neposredno ali po živinozdravnikih za nasvete in pobude glede vsega, kar zadeva napredek in obrambo živinoreje sploh ter uporabljanje bolj sodobnih higienskih in profilatičnih kriterijev.

Vsa dejavnost Zavoda je prav tako kot v preteklosti tudi zdaj brezplačna.

Prav pa bi bilo, ko bi pri tem uradu ustanovili slovensko podružnico.

Število zaposlenih na Tržaškem

Po podatkih Urada za delo o stanju zaposlenih, in nezaposlenih delavcev v Trstu, Miljah in Nabrežini, je bilo dne 20. t. m. zaposlenih: v Trstu 82.668, v Miljah 2.603, v Nabrežini 1.085, skupaj 86.356 delavcev, to je 599 več kot dne 10. decembra, ko je bilo skupno zaposlenih 85.757 delavcev.

Po vpisih pri Uradu za delo je bilo dne 20. t. m. brezposelnih v Trstu 17.520, v Miljah 1.021, v Nabrežini 326, skupaj 18.867 delavcev, to je 1.774 manj kot dne 10. decembra, ko je bilo brezposelnih skupno 20.641 delavcev.

Pri SELAD-u je bilo dne 20. t. m. zaposlenih 3.279 delavcev, to je za 12 manj kot dne 10. t. m., ko je bilo zaposlenih 3.291 delavcev.

Ali ste tudi vi žvižgali?

Trst, 16. jan. 1955

Ko je govoril dne 4. novembra 1954. ministrski predsednik Scelba na Velikem trgu v Trstu, je zagotovil tržaškim Slovencem, da njegova vlada ne bo le izvršila vseh obveznosti, ki jih je sprejela z londonskim sporazumom, temveč se bo trudila, da se pozabi preteklost in ustvari ozračje za prisrčno sodelovanje med obema narodnostima. Te Scelbove besede in še nekatere dele njegovega govora je spremljalo tako močno žvižganje nekaterih pobesnelih poslušalcev, da jih ni bilo razumeti in smo zvedeli za točno besedilo Scelbovega govora šele iz časopisov. Radijskemu prenosu tistega govora pa se je poznalo, da so morali tisto žvižganje s traku brisati. Takrat smo mislili, da so zakrivili tisto neokusno motenje neofašisti.

Kmalu pa smo spoznali iz tržaškega tiska, da je nekaterim italijanskim krogom v Trstu tisti del sporazuma, ki jamči Slovencem nekaj svoboščin, trn v peti. Kot so svoj čas započeli boj proti ustanovitvi Svobodnega tržaškega ozemlja, tako so sedaj začeli boj proti izvedbi tega sporazuma, v kolikor gre za tisto malo pravic, ki se v sporazumu Slovencem obljubljajo.

Tudi pretekli teden je prinesel tržaški Piccolo (12. jan.) članek »Beli in rdeči Slovani v prepiru«, kjer pove najprej, da so v obrambi svojih narodnih pravic eni in drugi enaki prenapeteži, opozarja pa, da je med njimi ideološka razlika in da titovci ne predstavljajo vseh Slovencev. Zadnja trditev je jasna kot sončna luč. Ako kaže italijanski tisk na to z namenom, da popravi krivico, ki jo je delal mnogo let nekomunističnim Slovencem, ko je trdil ponovno, da smo vsi enaki »slavocomunisti« in »titini«, potem je njegovo početje hvalevredno. Prav ima, ko opozarja italijansko vlado, da ne sme vreči vseh pridobitev londonskega sporazuma v žrelo titovcem. Saj so ti poslednji prav zadnji čas raznesli govorice, da obstoja neko tajno pismo kot priloga tega sporazuma, po katerem bi se morala titovcem dodeliti najmanj dva kulturna doma, to je oni v ul. Petronio in oni v Rojanu. Jasno pa je, da imajo pravico do vsega, kar je italijanska vlada zagotovila tržaškim Slovencem, vsi tržaški Slovenci, to se pravi titovci in tudi netitovci, in teh netitovcev, da jasno povemo, je več kot titovcev. Toda v eni stvari se ni Piccolo nič poboljšal. Ko omenja, da smo v obrambi svojih pravic vsi Slovenci enaki, nam očita šovinizem. Zahteve po dvojezičnosti, udeležbi v javnih službah, avtonomna uprava naših šol, tolmači v uradih, te zahteve smatra za šovinizem. Ob neki drugi priliki je govoril o rabi slovenščine v uradih (24. nov.) na tak način, da bi bile vse obljube londonskega dogovora čisto iluzorne, ako bi poslušali tako razlago.

Naj se Piccolo le potolaži. Ni namen Slovencev, terjati tako aplikacijo teh naših svoboščin, da bi pri tem trpela javna uprava. Saj je na svetu mnogo področij, kjer se uporablja več jezikov pri javni upravi. Kljub temu se ondi posluje naglo in bolje kot v Trstu, kjer je treba čakati na rešitev kake zadeve cele mesece, dasi se doslej posluje samo v italijanščini. Naj pošlje Piccolo kakega dopisnika v Luksemburg, kjer se uraduje povsod v dveh jezikih, v francoščini in nemščini, ali v Švico, kjer rabijo tri, prav za prav štiri jezike. Videl bo, da je v teh deželah uprava boljša in napram prebivalstvu bolj postrežljiva kot v Trstu. Nespametni bi bili Slovenci, če bi se ne borili do zadnjega diha za to, da bo pri vsej upravi udeležen pravičen del pripadnikov naše etnične skupnosti. Isto velja o vseh drugih pravicah, ki se nam obetajo v sporazumu. Ne vemo, koliko si bomo teh pravic pridobili. Toda glede borbe za te pravice smo si vsi Slovenci vseh barv in prepričanj edini. Škodljivo pa je res za slovensko stvar, ako se en del Slovencev, to so titovci, šopiri in napihuje in hoče vse sam pograbiti. Taki poizkusi delajo vsem ostalim Slovencem težave, netijo med njimi medsebojno nezaupnost ter kalijo narodno slogo. Krivično pa je, očitati Slovencem šovinizma, ako se potegujejo za vse tisto, kar so jim štiri države s svojimi podpisi obljubile. Med njimi je bil tudi predsednik vlade Scelba, ki je to obljubo javno ponovil na Velikem trgu med žvižgi nekaterih udeležencev. Ali so bili med tistimi, ki so žvižgali, tudi sodelavci in prijatelji lista Piccolo?

Leto 1954 - leto športnih rekordov

Zanimiva je zgodba rekorda na 5000 m. »Leteča lokomotiva« Zatopek, ki ima še 2 svetovna rekorda v zakupu (na 6 milj in na 10.000 m), je moral prepustiti teren mlajšim. Na evropskem prvenstvu v Bernu je zmagal Kuc, Chatoway je bil drugi in Zatopek za njima; potem sta se pomerila Chatoway in Kuc v Angliji in je za malenkost zmagal prvi; nato pa je Kuc spet poskušal srečo in je meseca oktobra v Budimpešti ponovno znižal rekord. Naj omenim, da je Chatoway nekaka »bela vrana« med današnjimi lahkoatleti; ne trenira namreč dosti in zmaga navadno zaradi svojega »finiša« v zadnjih 100 metrih, prej pa sledi svojemu nasprotniku tik za petami.

V metu krogle je 22-letni O'Brien kar štirikrat izboljšal svetovni rekord in je letos edini atlet na svetu, ki meče kroglo čez 18 m. Ali si predstavljate kaj to pomeni, vreči 7.257 kg težko kroglo tako daleč? Poskusite s kakim težkim kamnom in videli boste, da je ta daljava več kot »nekaj«. Sicer se pa O,Brienu ni čuditi, da je tako napredoval. Ima namreč neizmerno voljo in je pri treningu in pri prehrani do skrajnosti sistematičen in znanstven. V šestih letih treninga je izvršil okrog 40.000 metov in baje je treniral celo ponoči pri polni luni (to zato, da bi nepoklicani ne spoznali načina njegovega treninga!). Da bi napravil prste čim močnejše in prožnejše, nosi v žepu stalno močno prožno pero in se z njim igra. V sobi ima pripravo za nategovanje mišic na rokah in prsih in je vsak dan zaposlen z njo. V času treninga preskače vsak dan par kilometrov — v nizkem počepu. Namesto sladkorja je navadno med, ker preide veliko prej v kri kot pa sladkor.

Če bi hoteli ugotoviti poklic novih rekorderjev, bi videli, da je 2/3 od njih študentov.

Glede ženskih rekordov naj omenim, da so povečini meti in skoki ter teki na daljše proge. Skoraj vse te rekorde so postavile Rusinje, čemur se pa ni čuditi, kajti skoraj vse Rusinje se odlikujejo po moči in velikosti in so v tem pogledu skoraj pravi moški.

Za zaključek naj navedem lestvico najboljših 10 atletov-športnikov na svetu. Jasno je, da je med njimi največ lahkoatletov, ker je pač uspeh v lahki atletiki največ odvisen od — človeka.

Ena lestvica je bila napravljena na podlagi referenduma med 24 največjimi športnimi časopisi in izgleda takole:

1. Bannister, 2. Kuc, 3. Landy, 4. O'Brien, 5. Chatoway, 6. Fütterer, 7. Schemensky (U.S.A. — zastopnik težke atletike, dvigač v teži, ki je prvi na svetu v sunku z obema rokama dvignil preko 190 kg), 8. L. Bobet (Francija — za zmago na Tour de France in na svet. kolesarskem prvenstvu v Solingenu), 9. Zatopek, 10. Bogdanov (SSSR — za prvenstvo v streljanju na leteči cilj).

Za primerjavo naj navedem drugo lestvico, ki je bila sestavljena na osnovi referenduma med športnimi časopisi držav pod sovjetskim vplivom. Ta je precej drugačna:

1. Koscis (Madžarska — srednji krilec madž. nogometnega moštva, ki je na svet. prvenstvu v nogometu lani v Švici zabil največ golov in sicer 11), 2. Björn Phofeld (Švedska — zmagal v Budimpešti v mednarodnem peteroboju, star 19 let), 3. Kuc, 4. Fütterer, 5. Cleveland (USA — postavil svetovni rekord na 100 m prosto plavanje s časom 54"8) itd. Zanimivo je, da na tej lestvici nisti prišla v poštev niti Chataway niti Landy.

mkr

MI IN „NOVI LIST“

POTREBNO POJASNILO

Z dežele prihajajo vesti o propagandi, ki jo vrše nekateri ljudje za naročitev na »Novi list«; istočasno pa pritiskajo na naše čitatelje, naj opustijo »Katoliški glas«. Bralci našega »Kat. glasa« so trdni ljudje, ki se niso pustili ustrahovati fašistovskim in drugim grožnjam. Tudi danes se posmehljivo odvračajo od takih agitatorjev. Kljub temu pa mislimo, da je prišel čas, da o »Novem listu« spregovorimo jasno besedo.

»Novi list« se je pojavil lani. Pošiljali so ga predvsem in načrtno naročnikom »Kat. glasa«. Več naročnikov »Kat. glasa« v inozemstvu je odločno protestiralo, ko so začeli dobivati »Novi list«, češ, mi ga nismo naročili, zakaj nam ga pošiljate? Kako je »Novi list« prišel do njihovih naslovov, je vprašanje, ki bi ga bilo treba še razčistiti.

Kdo piše in urejuje ta list? To so ljudje, ki se imenujejo »krščanski socialisti«. V resnici so pa komunistični sopotniki, ki žive v najboljših odnošajih s predstavniki današnjega komunističnega režima v Jugoslaviji. Njih somišljeniki in prijatelji v Jugoslaviji nosijo vso odgovornost za današnji obupni položaj, v katerem so Slovenci. Ti tako zvani »krščanski socialisti«, kot n. pr. Kocbek, so sodelovali s komunisti tudi v najbolj žalostnem času rdeče revolucije, ko je bilo pobitih na tisoče zavednih katoliških Slovencev.

Na Goriškem in Tržaškem je nekaj ljudi, ki hočejo prodreti v slovensko javnost preko »Novega lista«. V Trstu so se vtihotapili v Slovensko krščansko socialno zvezo. Naši tamkajšnji somišljeniki so kmalu spoznali, kaj ti ljudje hočejo; zato so zapustili SKSZ in si ustvarili novo politično organizacijo, to je Slovensko katoliško skupnost; v SKSZ je ostalo nekaj odbornikov brez članstva. Njihovo edino upanje je ostal »Novi list«, zato objavljajo, da bodo smatrali za naročnika vsakega, ki lista ne vrne; s tem dobijo plačujoče naročnike, kajti marsikdo rajši vrže tistih par lir, samo da ne bo imel sitnosti. Da se ti novolistarji za vsak nič zatečejo na sodnijo, so pokazali, ko je šlo za obči zbor SKSZ, katerega iz strahu pred članstvom niso hoteli sklicati.

Ali je »Novi list« lahko glasilo goriških katoličanov? Kadar komunistični tisk napada katoliško Cerkev, »Novi list« previdno molči ali pa še sam udari po kakem škofu. Če v Jugoslaviji preganjajo Cerkev in duhovnike, se »Novi list« ne oglasi z nobeno besedo obsodbe. Novolistarji nočejo vedeti, da človek ne greši samo, če kaj slabega stori, ampak tudi če kaj dobrega opusti ali če ne naredi svoje dolžnosti. Vse pisanje »Novega lista« se omejuje na lahko berilo, s katerim hočejo uspavati borbeno silo našega naroda proti komunizmu.

Zdelo se nam je potrebno, da smo opozorili na nevarnost, ki preti od te strani našemu katoliškemu in demokratičnemu ljudstvu. Vsak katoličan naj se zaveda odgovornosti, ki jo ima v današnji trdi bitki za zmago pravice in resnice.

Umetniški večer na Placuti

Nestrpno smo ga vsi pričakovali. Ne samo v mestu, tudi na podeželju je vladalo zanj veliko zanimanja. To je pokazala že premiera sama v soboto zvečer, ko so meščani in okoličani zasedli do zadnjega prostora Marijin dom na Placuti. Mnogo smo si obetali od tega večera, a kljub temu smo bili v vsem našem pričakovanju še preskromni. Odnesli smo veliko več, kakor smo pričakovali: sladko melodijo naše pesmi v besedi in v zvokih, ponos in zavest, da imamo med nami žene in može umetnike, idealno mladino, ki razume velike duhovne potrebe našega časa.

Predsednik SKPD nam je v svojem pozdravnem govoru predstavil naše vrle pevce in naše mlade tamburaše kot ljudi, ki se znajo žrtvovati, da bi naš narod tudi na kulturnem polju ne zaostal za drugimi. V prvem delu tega bogatega večera nam je mešani zbor pod vodstvom prof. Fileja, zapel Komelovo — Opomin k veselju, Šoncovo — Teku sem dol' po dolin' in pa Filejevo — Kmečka pratika. Posebno je ugajala slednja, ki je bila kljub svoji zahtevni vlogi z vso doživetostjo podana.

Sopranistka Jožka Rupnikova nam je ob spremljavi akademičarke Lojzke Bratuževe, z izredno gracijo in globokim občutkom zapela tri bogate kompozicije: Lovšetovo — Tiha polnoč, Gregorčevo — Melodija srca in Pavčičevo — Mehurčki. Z neverjetno lahkoto je premagala tudi najzahtevnejše akorde in zlila vse pesmi v tisto čudovito enoto, v kateri se zrcali to, kar je duhovnemu človeku najdražje — umetnost.

Sledil je del naših še živečih umetnikov v besedilu in kompozicijah, ki nam ga je z izredno dovršenostjo podal moški zbor. Slišali smo zopet dve Komelovi — Korotanki in Majolčica, prve besedilo je Bršljanskega, in pa Filejevi — Nekje v gorah in Veseli ptiček, na besedilo Ljubke Šorlijeve in Milke Hartmanove. Že samo recitacijo Šorlijeve je občinstvo nagradilo s prisrčnimi aplavzi. Izvajanje te globoko občutene kompozicije pa je vsem segla do srca, mogoče kakor nobena druga pesem tega večera ne.

Tako je ta del združil Primorsko in Koroško v besedi in v akordih in nam pokazal bogate zmožnosti naših čestokrat tako skritih duhovnih delavcev, o katerih veljajo, skoro bi rekli, besede Jezusove njegovim učencem: »Vi ste sol zemlje... vi ste luč sveta.«

A bogati spored umetniškega večera s tem še ni bil izčrpan. Sledil je po odmoru drugi del, v katerem smo prvič videli na našem odru naš mladi tamburaški zbor. To je bilo res za vse prijetno presenečenje, saj smo zadnje mesece slišali le pritajeno šepetanje o tej izredno posrečeni zamisli prof. Fileja. Po težkih kompozicijah prvega dela je bil to skoro potreben oddih, ko smo ob prijetni spremljavi mladih tamburašev slišali venček naših narodnih in Schubertovo serenado v tako lepem podajanju baritonista Venceslava Gorjana. Občinstvo je vsako pesem nagradilo z gromovitim ploskanjem. Tamburaški zbor je pokazal že v tem kratkem času svojega obstoja izredno spretnost, kar znači, da je v njem mnogo dobre volje in da je predvsem pod spretnim vodstvom. Nastala bi na tem lepem umetniškem večeru velika vrzel, če bi ne slišali naše priljubljene solistke Mire Brajnikove. Nekdo je dejal, da se človek nje nikdar ne naveliča. S svojim nežnim, do vseh potankosti izbrušenim glasom, si je kakor vedno, tako tudi ta večer pridobila vsa srca. Gotovo ni bilo nobenega, ki bi je ne skušal primerjati z Jožko Rupnikovo. A prav gotovo se je vsem isto zgodilo: nihče si ni znal dati odgovora, katera izmed obeh je lepše pela.. Vsi pa smo si bili edini: med nami imamo umetnice, ki bi lahko delale čast vsakemu gledališču. Mira Brajnikova nam je ob spremljavi prof. Hrovatinove odpela Grečaninovo Uspavanko, Fleišmanovo Metuljček in pa Pavčičevo Pastirica. Posebno slednji dve sta zelo navdušili občinstvo.

Za zaključek je znova nastopil mešani zbor z Devetakovo Ne tožim in Schwabovo Zlata kanglica in Dobro jutro.

S tem je bil umetniški večer naše pesmi zaključen, a ne končan. Bogata doživetja tega večera bomo odnesli s seboj v življenje, v tolažbo in veselje nam bodo v veselih in žalostnih dneh.

Podali smo vtise tega večera tako, kakor ga je doživela in doumela večina poslušalcev. Glasbeni strokovnjaki in kritiki bodo dali o njem brez dvoma še drugačno sodbo. In to tudi pričakujemo.

Z. P.

Za izseljence v Avstralijo

Po posredovanju Vladnega generalnega komisarja je ministrstvo za delo in socialno skrbstvo odredilo, da morajo strokovni delavci, ki se želijo izseliti v Avstralijo po načrtu CIME (Mednarodnega odbora za evropsko izseljevanje) in ki imajo stalno bivališče na Tržaškem ozemlju, vložiti prošnjo pri Uradu za delo v Trstu na Trgu Oberdan št. 6.

Tistim pa, ki so na podlagi prejšnjega tiskovnega obvestila že vložili prošnjo pri Uradu za delo v Gorici, ni potrebno vlagati nove prošnje, ker bo prejšnja po uradni poti poslana Uradu za delo v Trstu.

P. GJECON

V deželi Škipetarjev

POVEST

Ta mladenka je bila Lula!

Mlad duhovnik je kar obstal od začudenja; šele čez nekaj časa je pozdravil, kakor je bila navada v teh krajih ob srečanju z duhovnikom:

»Hvaljen bodi Jezus Kristus!«

Mladenka je prekrižala roke na prsih in odgovorila:

»Vekomaj, amen!«

Glas je bil prijeten kot petje slavčka.

Lula je prijela duhovnikovo roko, jo poljubila, se dotaknila z njo čela ter stopila korak v stran, da pusti prostor prijatelju, (prijatelj je vsak kdor stopi v albansko hišo), ki je vstopil, rekoč:

»Bog daj dobro! Pošilja me oče Anastazij, da obiščem bolnega Doda.«

»Da, oče je hudo bolan in si želi duhovnika.«

»Oče Anastazij mi je izročil tudi zdravilo zanj; po njegovih besedah bolezen ni tako nevarna, zato bo kmalu ozdravel.«

»Blažena usta (Të bumtë goja, blažena ali srečna usta, vzklik, če kdo pove nekaj veselega ali dobrega), gospod! Ali si truden? (Albanski jezik ne pozna »vikanja«, vsi se samo »tikajo«). Pot je dolga in težka.«

»Ne, nisem truden; za zdrave noge ni tako dolga.«

Lula je odprla stranska vrata in zaklicala:

»Oče, redovnik je prišel,« nato je spremila očeta Mavricija do vrat, rekoč: »Prosim, izvoli!«

Temna soba. Skozi dve majhni okni je prihajalo le malo blede svetlobe. V kotu je bila raztegnjena preproga iz ločja, pokrita z volčjo kožo. Zraven je stal nizek stol. Na tem revnem ležišču je ležal stegnjen bolnik.

Doda še ni bil star, imel je približno petdeset let. Lase je imel sive, ravno tako brke, ki so mu uhajali v usta. Postava velika, kolikor se je dalo sklepati iz ležišča. Debele trepalnice in obrvi so zakrivale sive oči, ki so se kakor nož zabadale v prišleca. Tenke ustnice, orlovski nos, dolga brada, obraz ožgan od sonca. Tak je bil oče Doda.

Očetu Mavriciju so ob tem pogledu prišli v spomin junaki albanskih pravljic. Polagoma je prišel do glasu in izgovoril: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!«

»Vekomaj, amen!« je odgovoril bolnik s spoštovanjem, dvignil roko proti prišlecu v znak pozdrava in vprašal jezno: »Zakaj ni prišel sam župnik, njega sem klical!«

»Star je in ima važna opravila, zato ne more priti sam. Naročil mi je dosti pozdravov zate. Tudi zdravilo mi je dal, ker je gotov, da bolezen ni nevarna.«

»Umrl bom, moji dnevi so šteti — toda, ker on tako želi, bom spil zdravilo, ki si mi ga prinesel, čeprav ne bo koristilo. Sedi!«

Lula je prinesla lesen nizek stol in ga postavila k očetovemu ležišču; iz zaboja je vzela lepo pogrinjalo in stol pogrnila.

Tja je sedel duhovnik.

»Pusti naju sama,« je ukazal bolnik hčeri. Nato se je pokrižal na čelu, ustih in prsih in se začel spovedovati.

Čez nekaj časa je Lula na očetov ukaz zopet prišla v sobo in prinesla porcelanasto skodelico kave. Kavo je opražila in skuhala zunaj hiše, da ne bi motila očeta in duhovnika. Pokleknila je pred redovnika, dela desnico na prsa, z levico mu ponudila skodelico kave, se globoko priklonila, rekoč:

»Izvoli, gospod!«

Očetu Mavriciju se je zdelo vse to nekaj nenaravnega, skoraj poganskega, pripogniti kolena pred človekom? Vendar ga je vse to močno ganilo. To je albanska navada, s katero počastijo duhovnika. Počasi je pil kavo in vprašal bolnika:

»Kje te boli?«

»Srce me boli.«

Duhovnik je razumel, da je to odgovor vsakega Albanca v bolezni.

»Dobro, toda na katerem kraju te boli srce?«

»Tukaj v želodcu in glavi; nimam teka do jedi in tudi tobak mi je postal zoprn.«

»Poglej no, če ni imel prav oče Anastazij; to ni nobena nevarna bolezen. Spij to olje, ki sem ti ga prinesel, in boš naglo ozdravel.«

Vzel je iz žepa stekleničico ricinovega olja ter jo dal starcu. Obljubil mu je, da bo jutri zopet prišel, sicer bi bolnika ne mogel pomiriti. Bolnik je obljubil spiti olje, dasi je trdovratno mislil, da mora umreti: »Zdravilo bom spil,« je rekel, »toda samo zaradi tega, ker sva si z župnikom stara prijatelja; on mi je krstil otroke in pokopal mater mojih otrok.«

Ko je izgovoril te besede, so se mu oči napolnile s solzami. Potegnil je z roko preko čela, kakor bi hotel odpoditi žalostne misli in ni več spregovoril besede.

Mladi duhovnik se je ločil od njega. Ob vhodu na dvorišče, do kamor ga je dekle spremljala, mu je Lula še enkrat poljubila roko, jo nekoliko časa obdržala in z napol veselim, napol žalostnim glasom vprašala: »Besede, ki si jih rekel mojemu očetu, so bile samo v tolažbo, ali pa v resnici ni nobene nevarnosti?«

»Povem ti, sestra moja, da bo tvoj oče v dveh, treh dneh popolnoma zdrav.«

Vnovič mu je poljubila roko, rekoč: »Hvala ti iz vsega srca! Bog naj ti življenje podaljša!« (T'u ngjatë, naj ti Bog življenje podaljša, je navaden pozdrav Albancev ob prihodu, srečanju in ločitvi).

Oče Mavricij je odšel. Dan se je že precej dvignil. Sonce je razlivalo svoje žarke čez hribe in doline. Obrnil se je proti hribu, da bi po bližnjici šel domov.

Čez kake pol ure po strmi težki poti je dosegel vrh gorice, ki je stala pred hribom Qafefik. Tam gori na majhni ravnici je stala cerkev svetega Jurija, obdana z grobovi: Pokopališče Kryezeza.

Redovnik je hodil med grobovi, ograjenimi z nizkim zidom. Tam ni našel no-

S TRŽAŠKEGA

Bazovica

BAZOVIŠKI ODER

V Bazovici je na praznik svetih Treh kraljev spet zavladalo prazniško razpoloženje. Lep, prisrčen praznik v naši cerkvi, ob priliki blagoslovitve novega krstilnika, kot ste že v prejšnji številki brali, in navdušen praznik v naši lepo obiskovani farni dvorani. Naša katoliška mladina je ponovno pokazala izredno številnemu občinstvu, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, svoje nadebudne igralske sposobnosti in svoje mladostno navdušenje do materinega jezika. Večkrat smo že videli to dramsko skupino na odru in vedno je žela splošno odobravanje in pohvalo. Na praznik svetih Treh kraljev se je pa ta skupina na poseben način izkazala in vsem pokazala, da napreduje, ko je precej dovršeno odigrala dramo v 4 dejanjih »Srenja«, ki jo je spisal Janez Jalen, in burko »Kje je meja?« — Posebno 4. dejanje prepričljive Jalnove drame je do srca zajelo vse občinstvo, ki se je moralo zateči k žepnemu robcu, da si je brisalo debele solze, ki so izvirale tudi iz oči trdega moškega spola. Trenje med Dano (Milica Križman) in med Pogačarjem (Sander Možina), ki prevladuje v vsej drami, venomer raste, da se vname v 4. dejanju v pravi boj na življenje in smrt med pošteno hčerjo Dano, ki je podoba svoje pokojne mame, in nepoštenim očetom Pogačarjem, ki svoje žene ni razumel in jo zato spravil v prezgodnji grob. Toda v tem boju zmaga poštenje nad nepoštenjem in Pogačar klone v moči te poštenosti, ki, kot čist studenec, ob zaključku zadnjega dejanja kar vre iz ust te lepe osebnosti, ki je Pogačarjeva Dana. Vsi igralci so lepo podali svoje vloge in so vredni pohvale, a naj mi ne zamerijo, ako na poseben način omenim Martino (Angela Žagar), ki je tako doživeto prikazala tragiko tega mladega, a razočaranega življenja; Ivana Ržena (Leo Kralj), ki je občinstvu tako lepo prikazal osebo zdravega, pravičnega in dobrega kmečkega inženirja. Pošten kot Dana in zato vreden njene ljubezni, nastopi z njo svojo novo pot v življenje. Naj gre še pohvala in zahvala gdč. učit. Silvani Križmančič, ki je to igro pripravila in tudi lepo odigrala vlogo Franice, Pogačarjeve sestre ,ki ima od prvega do zadnjega dejanja težko nalogo tkati vez ljubezni in razumevanja med člani Pogačarjeve tako razdvojene družine. Kot je drama zajela občinstvo in ga prisilila k solzam, tako je burka »Kje je meja« ustvarila v dvorani veselo razpoloženje. Na praznik svetih Treh kraljev so bili Bazovci ponosni na to svojo mladino, ki hoče z vsem svojim mladim navdušenjem služiti Bogu in svojemu materinemu jeziku. Prepričani smo, da bo tako nadaljevala in postala ponos vse naše bazoviške fare.

SLOVENSKI VEČER

V torek 11. jan. se je naša dvorana spet napolnila proti vsakemu pričakovanju. Kaj je poklicalo spet toliko ljudi na ta prvi letošnji slovenski večer, na katerem ni bilo napovedanega ne petja, ne burke, ampak samo predavanje o Koroški? Gotovo ljubezen do Koroške, ki je trpeča sestra, kot naša Primorska. Predavatelj g. Zaletel je prikazal Koroško v vsej svoji resnični lepoti. Njegova beseda in še bolj njegove slike so bile tako prepričevalne, da so utrdile v vseh navzočih ljubezen do zemlje, ki si jo zemlje lačni tujci hočejo osvojiti. Vse občinstvo je ob tej priliki izrazilo željo, da bi ga večkrat imelo v svoji sredi.

DRAMSKI ODSEK V ROJANU
ponovi v nedeljo 23. januarja
pravljično igro v treh dejanjih
ZAČARANA PRINCESKA
Začetek ob 17.15.
Med odmori srečolov.
Sodeluje tercet »Metuljček«
Vabljeni!

Gročana

Naša vasica šteje komaj 30 družin. Tu pri nas delamo skoraj vsi na polju, od katerega živimo. Malokateri Tržačan pride k nam, saj smo stran iz poti, ki pelje v Reko, na meji in v zavetju hriba Kokoš in griča sv. Tomaža. Zabav pri nas ni. Naši možje se ob prostih uricah radi usedejo pri »Petru« in spijejo kak dober kozarček vina. V našo tiho vas so pred dvema letoma napeljali elektriko. Z njo so se naše hiše ne samo razsvetlile, temveč tudi napolnile z veselimi glasovi našega slovenskega radia. V cerkev smo radi hodili, dokler je bila blizu. Sv. Tomaž na griču nas je vabil in smo se mu vsi vedno z veseljem odzvali. Odkar nas je meja odtrgala od njega, smo izgubili še edino pravo veselje. Bazovica je bila za nas predaleč. Tako smo se nekoliko odvadili cerkvi in živeli tjavendan brez božje besede in pogovora z Bogom. Sedaj pa imamo spet cerkev v bližini: na Pesku. Pot do nje je še lažja kot k sv. Tomažu. Po osmih letih smo spet praznovali Božič in praznike kot smo jih v srečnih letih pred vojno. In kaj je pri nas najbolj ustvarilo božično razpoloženje? Naš mešani zbor šteje kar 24 pevcev. V par tednih smo se toliko naučili, da smo dovršeno peli pri vseh praznikih. Na praznik svetih Treh kraljev smo jo spet mahnili v Bazovico in se pridružili bazoviškemu zboru pri slovesnosti blagoslovitve krstnega kamna. Sedaj pridno nadaljujemo. Učimo se cerkvene in narodne pesmi. Velika noč nas bo našla pripravljene in tudi »pust« bo kar zadovoljen z nami, ko bomo peli na bazoviškem odru.

Župnija Dolina

Imamo več različnih stvari, zato jih skrijemo pod skupni župnijski klobuk:

BAZOVCI V DOLINI: To nedeljo 23. januarja ob sedmih zvečer gostujejo v naši dvorani pridni igralci iz Bazovice. To je njihov drugi obisk na našem odru. Prvič pred meseci smo bili zelo zadovoljni; upamo, da se bodo tudi sedaj postavili. Igrali bodo Jalnovo dramo v štirih dejanjih

» S R E N J A «

NOVA OBČINA: Tam pod Kroglami, v sredini med Dolino in Boljuncem je že pokrita velika nova stavba, ki bo v par mesecih sedež dolinske občine. Škoda je samo, da so jo postavili pod sedanjo glavno cesto, a tudi tako smo občani splošno zadovoljni, ker stoji le bolj v središču občine; vsi razen Dolinčanov bodo imeli malo krajšo pot, Dolinčani pa upajo, da bo prav radi tako postavljene nove občinske hiše ob novi cesti prav kmalu vzpostavljen tudi mestni avtobus in to bo za vse velikega pomena.

PREBENEG: Prebenežani se pripravljajo na svoje opasilo sv. Antona, ki bo to nedeljo 23. januarja. Letošnje opasilo je izredno, ker se vrši prvič v popolnoma prenovljeni cerkvi. Ob 11. uri bo pel ob asistenci slovesno sv. mašo kanonik, msgr. Salvadori iz Trsta. Po popoldanski službi božji pa so Prebenežani povabljeni v svojo dvorano, kjer bo lepa prireditev in tudi filmske slike. Kaj več o prireditvi vam sedaj ne napišemo, ker bi se vas preveč zbralo, a dvorana je še za vaščane premajhna. — Prebenežani so zelo hvaležni javni oblasti v Trstu, ki je sedaj popravila tudi njihovo cerkev. — V prvih pomladnih tednih bosta izročeni službi božji tudi cerkev sv. Martina nad Dolino in Marijina cerkvica na Pečah (župnija Boljunec). Obe cerkvi sta že v glavnem končani.

† Marija Lovriha iz Doline

Pretekli torek smo pokopali Feškovo staro mater Marijo. Tako nastaja med vernimi materami v Dolini vedno večja vrzel. Ne samo v družini, povsod v javnem kršćanskem življenju, v dobrodelnosti jo bomo težko pogrešali. Pokojna mati je bila zlasti vedno vsa srečna, ko se je v cerkvi ali v vasi karkoli naredilo v slavo Matere božje. Izredno je bila v zadnjem času vesela tudi zato, da je — čeprav v bolezni — dočakala konec Marijinega leta. Vsi Dolinčani in mnogi Brežani vedo, da je bilo njeno zdravje strto tisti nesrečni dan, ko so ji med vojsko v naročju ubili ljubljeno hčerko. Lep pogreb je dokazal, kako so jo vsi pokojno mater spoštovali in cenili.

Sorodniki pokojne nas prosijo, naj se na tem mestu zahvalimo vsem pogrebcem, sosedom, znancem, ki so jim ob izgubi ljubljene matere pokazali svojo ljubezen in pomoč. Zlasti se zahvaljujejo družini Jerzog. Blaga mati naj počiva v miru in prosi za vse nas ob Marijinem prestolu!

Koroška v barvah

bi lahko dali naslov lepemu drugemu slovenskemu večeru v Trstu, ki je privabil veliko Slovencev v dvorano Marijinega doma. G. Vinko Zalatel iz Celovca je v poldrugournem predavanju, ki ga je ponazarjal z lepimi skioptičnimi slikami, pričaral pred nas lepoto koroške zemlje. Bilo je kot da potujemo po vseh skritih kotičkih naše zemlje na severu in to po najlepših kotičkih. Nad predavanjem so bili vsi udeleženci zelo navdušeni in so izrazili enodušno željo, da bi g. predavatelj spet kmalu prišel.

TRETJI SLOVENSKI VEČER
SLOVENSKE PROSVETE V TRSTU
V četrtek bo ob 19.30 tretji slovenski večer v Marijinem domu, cesta Risorta 3. Filmi bodo ponazarjali življenje pri različnih narodih.
Tržaški Slovenci vljudno vabljeni!

Z GORIŠKEGA

SLOVENSKO KATOLIŠKO PROSVETNO DRUŠTVO V GORICI
ponovi
pod vodstvom prof. M. Fileja
GLASBENI KONCERT
v soboto 22. januarja 1955 ob 20,30
V MARIJINEM DOMU NA PLACUTI
Na programu so: *Mešani zbor*
Moški zbor
Solisti
in *Mandolinistični orkester*
Vstop samo z vabilom.
Vabila dvignite pri g. Kosiču v Raštelu in v kavarni Bratuž.

Poslovilni večer

V nedeljo 23. januarja priredi misijonski odsek dekliške Mar. družbe v Gorici poslovilni večer misijonarju č. g. Pavlinu, ki nas bo kmalu zopet zapustil, da se vrne v misijone. Slavje se bo vršilo v dvorani Mar. doma na Placuti. Začetek ob 4.30 popoldne. Na sporedu je otroška misijonska igra in drugo. Vstop prost. Vabljeni vsi prijatelji misijonov.

Prispeli so darilni paketi za Goriško

Od skupne pošiljke darilnih paketov CARE, ki jih je ZDA poslala tudi letos Italiji, je goriška pokrajina dobila 4.000 zavojev v skupni teži 30 ton. Vsak zavoj tehta povprečno 7 kg. Po nalogu prefekture so te pakete razdelili posameznim občinam. Poleg mesta samega pridejo še v poštev Števerjan, Sovodnje in Doberdob. V Gorici so zavoje CARE dobili v nedeljo.

Tretji kulturni večer na Placuti

Na tem tretjem kulturnem večeru nismo sicer gledali obljubljenih slik. g. Zalatela iz Koroške, ker je bil zadržan drugje, doživeli pa smo kljub temu prijeten večer ob lepem predavanju in gledanju zanimivega filma. Č. g. dr. Kazimir Humar nam je v svojem predavanju povedal marsikaj zanimivega o filmu. Prikazal je predvsem njegove sončne strani, njegov razvoj, ko skoro ni kraja na zemeljski obli, kamor bi ne bil prodrl film. Film je v naši dobi najučinkovitejše sredstvo zabave, vsem dostopen in razumljiv. Vendar, ker ni človeka, ki bi ga film pustil brezbrižnega, zato je dolžnost vseh, da se strogo držimo pravil in ocene posebnih cerkvenih komisij v tem pogledu.

Sledil je film »Luč v teminiı«, kjer smo videli kaj zmore tiha, požrtvovalna in nesebična ljubezen, ki se vsa daruje za druge.

Jamlje

Na praznik sv. Treh kraljev so Jameljci doživeli lep praznik: blagoslovitev našega orgelskega harmonija. Ob treh popoldne je v malo jameljsko cerkvico prihitelo vse polno vaščanov in jo napolnilo do zadnjega kotička. Najprej je domači g. župnik imel blagoslov s petimi litanijami, katerim je z božičnimi odpevi ubrano odgovarjal pevski zbor na koru. Doberdobski g. župnik je po končanem blagoslovu imel kratek priložnostni govor, v katerem je podčrtal pomen glasbe in petja v cerkvi in pa nujno potrebo po primernem glasbilu ter izrazil željo, da bi naše orgle vedno donele v povzdigovanje božje slave. Govoru je sledil najbolj slovesni trenutek: obred blagoslovitve našega instrumenta. Za tem je jameljski pevski zbor izvajal vrsto božičnih in drugih lepih pesmi, tako da je s svojim sigurnim in zelo dobro pripravljenim nastopom še povzdignil slovesno razpoloženje. — Jameljski zbor je, v razmerju s prebivalstvom kraja, zares dober in številen, posebno močna je zasedba moških glasov. Jameljci so res lahko ponosni nanj, ponosni pa so lahko zdaj še posebno na novi orgelski harmonij, ki je nadvse dragocena pridobitev za njihovo lepo cerkvico.

Leta tečejo . . .

Kdo bi mislil, da je res? In vendar odgovarja resnici, da je 14. januarja dovršil svojih 70 let in 17. I. praznoval svoj 70-ti god preč. naš sobrat g. Anton Grbec, župnik v Gabrjah. Nosi pa svoja leta še kar korenjaško. Potrlo ga ni preganjanje fašistov, ki so ga nekdanjega dekana spravili iz Nabrežine tja v Srednje na kolovratskih višinah, niti požig vsega njegovega imetja, s katerim so ga »osrečili« oziroma »osvobodili« (kakor se je takrat navadno reklo), razjarjeni Nemci, ki so mu župnišče v Srednjem zapalili. Z golimi rokami je začel znova pasti Gospodovo čredo v Gabrjah, kjer že deveto leto oskrbuje tudi podružnico na Vrhu. Obenem z našimi čestitkami mu sporočamo prisrčna voščila: Na še mnoga leta!

Iz Beneške Slovenije

Že davno »Kat. glas« molči o Benečiji, kakor da je tam vse mirno in dobro. Res, nekaj dobrega je tudi tam, namreč preteklo leto so v Kravarju zgradili novo cerkev na čast brezmadežnemu Srcu Marijinemu. Do zgraditve je veliko pomagala italijanska vlada, razni dobrotniki, farani, ali največjo zaslugo ima domači g. vikar Jožef Jakulin, kateri se je celih deset let trudil, da je dovršil delo, ki je vredno Matere božje, saj je cerkev ena izmed prvih posvečenih brezmadežnemu Srcu Marijinemu. Lega cerkve je na zelo lepem kraju. Mati božja je podelila v tej preprosti vasici že veliko milosti, posebno domačinom, ki so se vsi posvetili Mariji že pred 10. leti in kmalu na to so bili na čudežen način rešeni veliki nevarnosti, ki jim je pretila zaradi spopada, ki se je vršil za vasjo med Nemci in partizani.

To je lepo lice Benečije, a je tudi druga stran in ta je žalostna; gonja zoper slovenske duhovnike se še vedno nadaljuje; smatrajo jih še zmeraj, da so titovci samo zato, ker ljubijo slovenski jezik in skušajo ohraniti stare navade.

Ustanovili so celo neko posebno fronto »Per la difesa della religione nelle Valli del Natisone«!!

Ko je šlo za imenovanje novega župnika-dekana v Št. Petru ob Nadiži, so vložili prošnjo trije slovenski duhovniki in en Furlan, namreč gospod kaplan, ki je sicer dober človek, a v dvajsetih letih, kar je v Št. Petru, se je naučil le kako besedo v slovenščini. Predstojniki so ga smatrali za najbolj vrednega naslednika msgr. Bertonija. Bil je slovesno ustoličen na praznik Kristusa Kralja, zadnjo nedeljo oktobra; vse je bilo lepo in veselo tisti dan: lep sprejem, okraski in lepaki, godba in vesela gostija, a ni potekel mesec, ko so se začele razne težave, in bati se je, da jih še ni konec, ampak da se še hujše pripravljajo novemu g. dekanu, ki je bil postavljen na krmilo največjega dekanata videmske nadškofije, ki je skoraj stoodstotno slovenski; g. dekan pa ni zmožen ne pridigati ne spovedovati v slovenskem jeziku. Zdaj so sami laški duhovniki spoznali, da bi bili predstojniki storili stokrat boljše, če bi bili imenovali na tisto mesto slovenskega duhovnika, ki najlepše pozna dušo in duh slovenskih prebivalcev. Žalostna iskušnja bo morda koga naučila. Bog naj ohrani naše ljudstvo trdno v veri svojih očetov.

DAROVI ZA SLOV. ALOJZIJEVIŠČE

Tiskarski škrat je v zadnji številki zamenjal darove. Namesto za Sirotišče je treba brati za Alojzijevišče.

benega velikega spomenika, nobenega marmornatega križa, nobenega nagrobnega kamna, a pri vsem tem je imel ta kraj prijeten čar miru in tihe svetosti. Stanovanja trudnih popotnikov tega kraja, kjer počivajo od svojega truda. Par preprostih navadnih kamnov, nekaj lesenih križev kažejo grobišče vsake družine.

Albanec noče počivati po smrti proč od svojih ljudi, marveč z njimi; zato zadostuje en grob za vso družino. Zgodi se včasih, da umrjeta dva člana ene družine v kratkem času eden za drugim. Ker v tem slučaju ni mogoče dati mrliča v skupen družinski grob, ga pokopljejo v grob kakega sorodnika ali prijatelja. Na ta način ostanejo sorodniki združeni še po smrti v istem grobu.

Samo grobovi otrok so ločeni.

Na tem kraju večnega počitka se je oče Mavricij seznanil z neko posebnostjo albanskega naroda. Na grob malega otroka položijo tudi zibelko, katero je rabil otrok, ko je bil še živ. Navadno sam oče steše, izdolbe in izrezlja tako zibelko, katere vsaka poteza in okrasek priča o ljubezni, ki je z njo oče pripravljal prvo stanovanje svojemu ljubljencu. Smrt odreže z neusmiljeno roko ta nežni cvet očetove ljubezni, zato naj ostane zibelka na grobu kot znamenje zgubljenega upanja, saj v hiši postane itak nepotrebna.

Še nekaj drugega imajo grobovi v Kryezezu, nekaj važnega, spomin čiste prave ljubezni do svojcev, ki so se ločili s tega sveta, nekaka pokora in duhovno zadoščenje za duše rajnih. Tuj raziskovalec, ki gre mimo, ne opazi tega, ali če opazi, se mu zdi, da bi lahko našli drugačen način počastitve mrtvih.

Blizu cerkvenih vrat je precej navadnih kamnov, podobnih tistim spodaj v strugi reke, ki pričajo o ljubezni otrok do staršev, moža do žene itd. To je žrtev zadostovanja. Ko gredo v cerkev, nesejo take kamne na hrbtu. Spodaj si jih naložijo in z velikim trudom prinesejo gor na pokopališče k cerkvi kot pokoro za umrle.

V zgodovini teh kamnov je velika poezija ljubezni, vredna opevanja pesnikov.

Cerkev je majhna, brez vsakega okrasja.

Spredaj je velika streha za one, ki v slučaju slabega vremena ostanejo zunaj med službo božjo, ker ni cerkev zadosti velika.

V cerkvi ni nič takega, kar bi vzbujalo pozornost, samo revščina, da bi ne mogla biti večja. Tlak je iz teptane zemlje. Zidovi samo zasilno ometeni. Stropa ni; in videti je tramovje in deske strehe.

Oltar je velik neobdelan kamen, nad njim stara oljnata slika svetega Jurija. Okoli po zidu nekaj slik svetnikov z nerazumljivimi obrazi.

Oče Mavricij je pokleknil pred oltar ter po kratki molitvi odšel domov v Rubig.

Tam je našel očeta Anastazija, ki je bil precej vznemirjen.

Bajraktar (zastavonoša; župan pod turško vlado) Gega Mark je prinesel slabo novico. Čeravno se je govorilo že več tednov, da so ga videli, vendar ni znal *nobeden* kaj bolj natančnega povedati. Toda sedaj je gotovo — Pal Gjoka se je vrnil v Kryezez. *(Nadaljevanje)*

DAROVI
Za SLOVENSKO SIROTIŠČE

Neimenovana družbenica 500; preč. g. Gaber 10 dol.; gospa Tilka Trpin 2000; N. N. 6000 za zavod, 5000 za zavodsko kapelico.

Vsem velikodušnim dobrotnikom se iz srca zahvaljujemo in se jih spominjamo pri jaslicah.

Odgovorni urednik: *Stanko Stanič*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

DARILNE POŠILJKE
razpošilja še vedno TVRDKA
CITRUS
IMPORT & EXPORT
Lastnik: Aleksander Goljevšček
TRST - TORREBIANCA 27 - TELEFON 2-44-67
Obračajte se na nas s polnim zaupanjem in najsolidneje Vam bomo postregli!